

Strategie a praktiky slad'ování rodinných a pracovních rolí

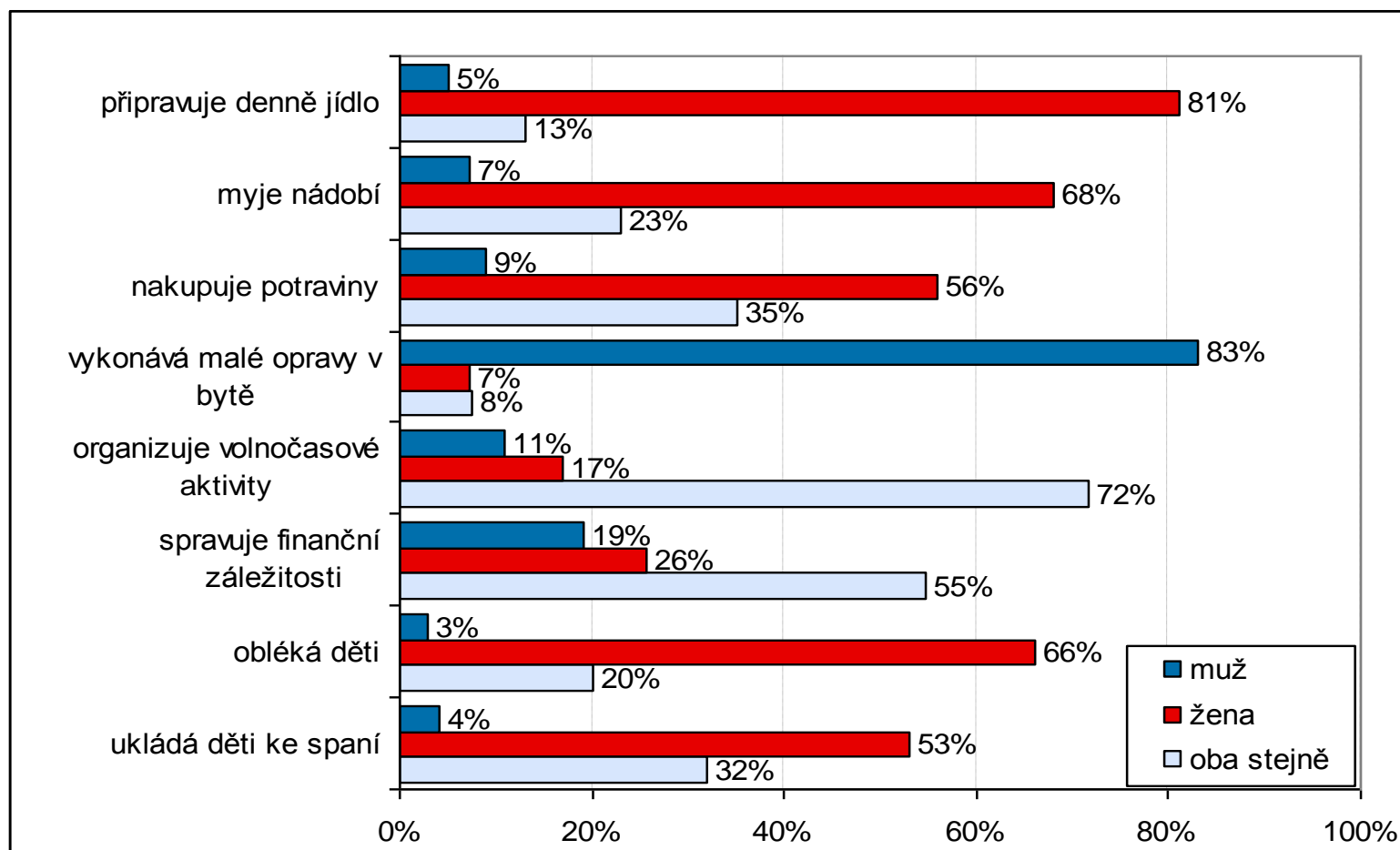
Kamila Svobodová

Zdroje dat:

- **Muži a ženy v ČR: životní dráhy a mezigenerační vztahy (GGS - Generations and Gender Survey), 2005**
10 006 respondentů ve věku 18-79 let
- **Rodina, zaměstnání a vzdělání (RZV), 2006**
  - Sonda 2 – mladé rodiny - ženatí muži nebo vdané ženy ve věku 20 až 36 let, $\frac{3}{4}$ souboru s alespoň jedním dítětem ve věku 3 až 7 let, ostatní bezdětní, N = 500
  - Sonda 3 – rodiny se školními dětmi - ženatí muži nebo vdané ženy ve věku 36 až 50 let s alespoň jedním dítětem ve věku 7 až 12 let, N = 500
  - Sonda 5 – neúplné rodiny - osamělé matky s alespoň jedním dítětem ve věku 4 až 12 let, N = 500
  - Sonda 6 – rodiče dětí ve věku do 6ti let – dotazováni oba manželé či druh a družka žijící ve společné domácnosti, jeden z rodičů ve věku 30 – 40 let , N = 400

Příspěvek vznikl v rámci grantového projektu MŠMT „Aktivní stárnutí, rodina a mezigenerační solidarita“ (č. 2D06004)

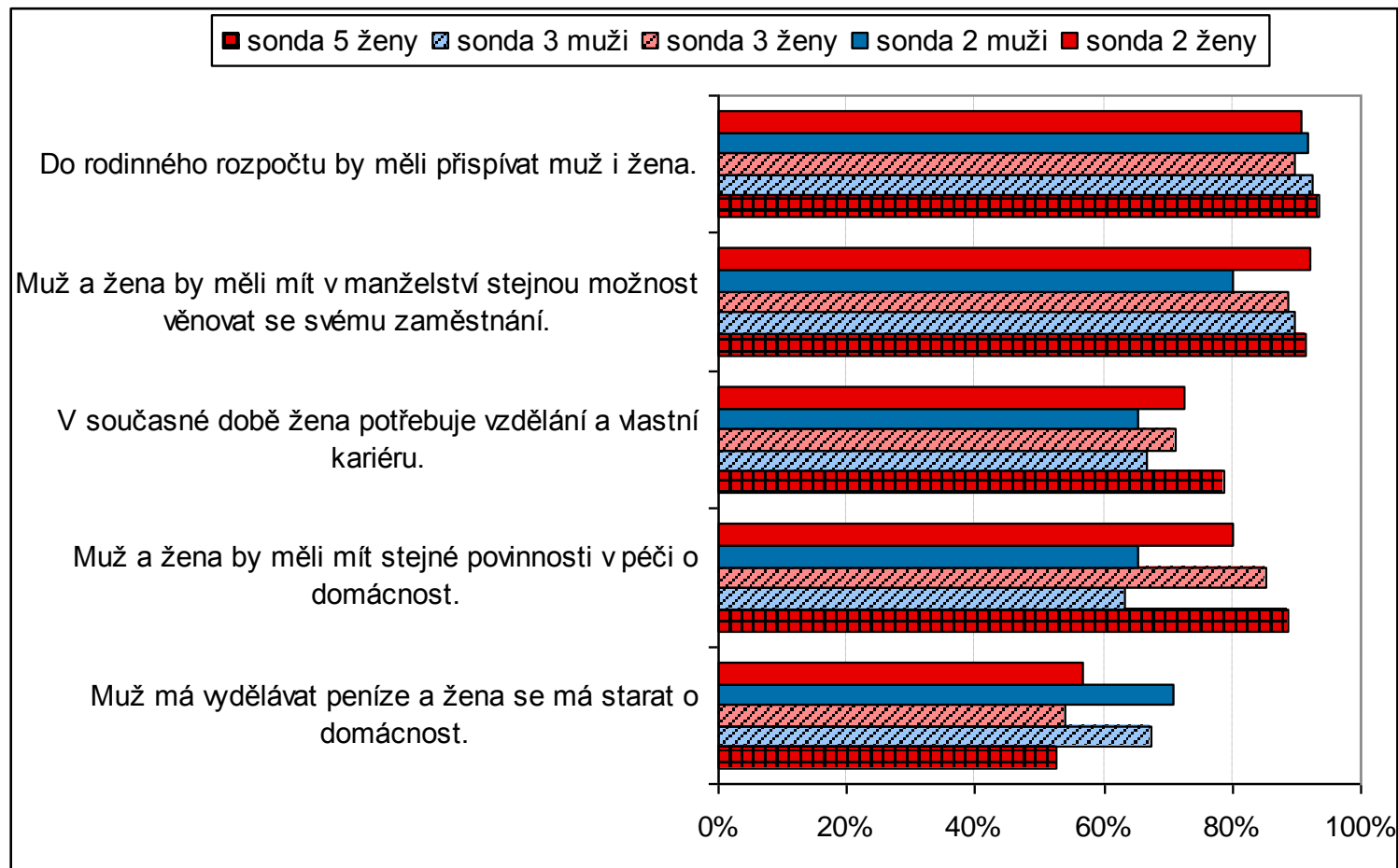
Graf 1: Dělbna práce v domácnosti a péče o děti (v %)

Pozn.: Zahrnuje pouze respondenty, kteří žijí se svým partnerem ve společné domácnosti, resp. respondenty, s nimiž žijí ve společné domácnosti nějaké děti ve věku 14 let a mladší.

Zdroj: GGS 2005

Graf 2: Souhlas s výroky týkajícími se rodiny a zaměstnání, podle pohlaví a typu rodiny (kladné odpovědi, v %)

Zdroj: RZV – sonda 2 – mladé rodiny, sonda 3 – rodiny se školními dětmi, sonda 5 – neúplné rodiny

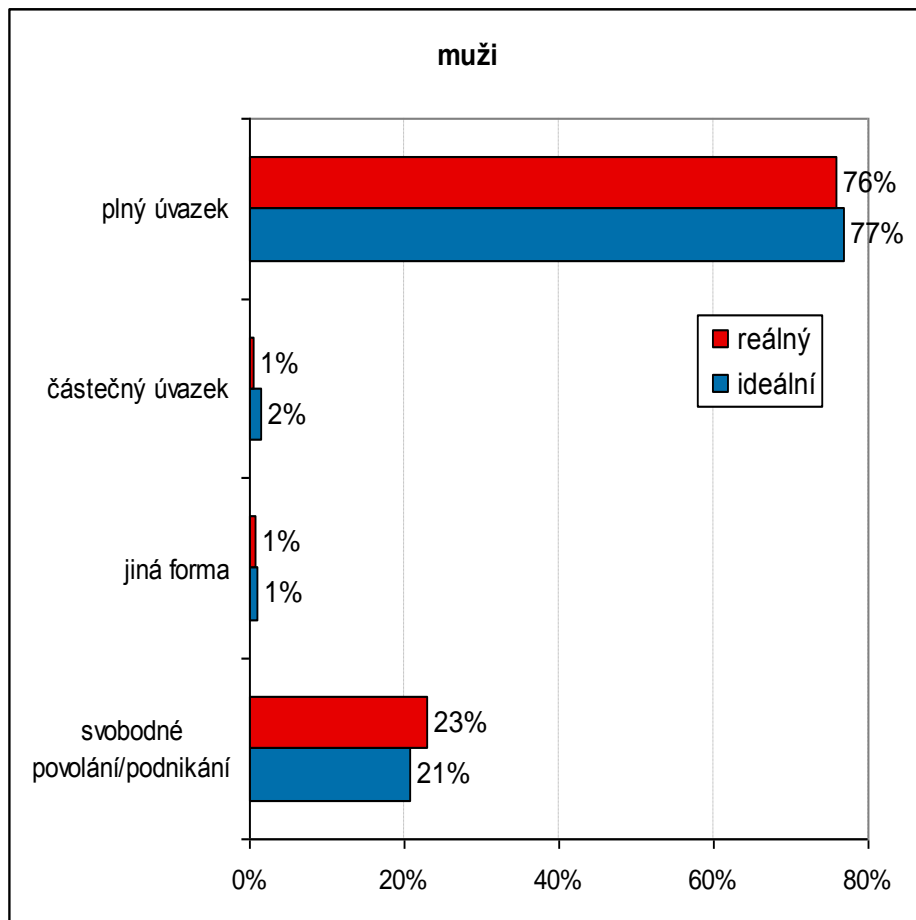
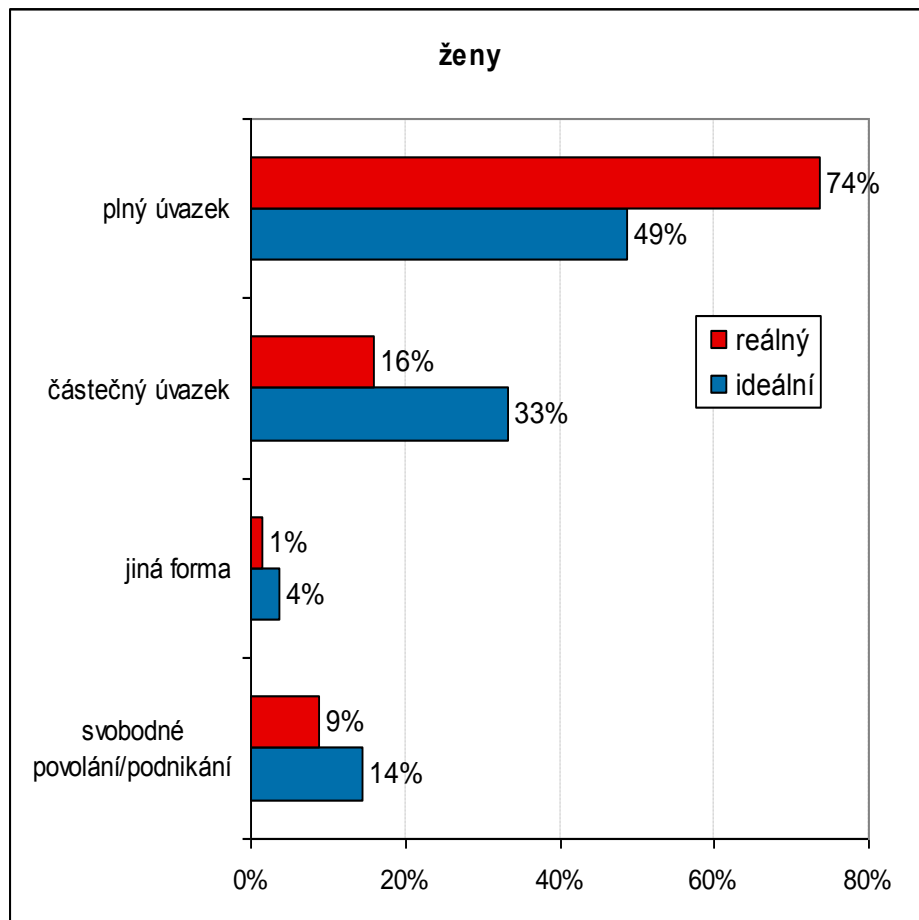
Tab. 1: Typy ideálních pracovních úvazků ženy podle věku dítěte, podle typu rodiny (v %)

období podle stáří dítěte/děti	práce ženy podle typu úvazku a typu sondy								
	na celý úvazek			na částečný úvazek			zůstat doma		
	2	3	5	2	3	5	2	3	5
po uzavření sňatku, než se narodí děti	91,4	94,2	88,2	4,6	3,6	5,8	4,0	2,2	6,0
některé z dětí ve věku 1-2 roky	1,4	1,2	1,0	4,8	4,6	2,8	93,8	94,2	96,2
některé z dětí ve věku 2-3 roky	1,6	1,8	1,6	16,6	12,2	14,2	81,8	86,0	84,2
některé z dětí ve věku 3-6 let	17,0	11,8	15,0	58,8	57,6	59,6	24,2	30,6	25,4
nejmladší dítě začne chodit do školy	42,4	37,8	39,4	50,6	51,0	51,4	7,0	11,2	9,2
nejmladší dítě chodí do ZŠ	x	63,8	67,2	x	31,8	29,4	x	4,4	3,4
po odchodu dětí z domova	94,0	94,8	94,8	3,4	3,8	3,8	2,6	1,4	1,4

Pozn.: Čísla ve 3. řádku označují typ sondy.

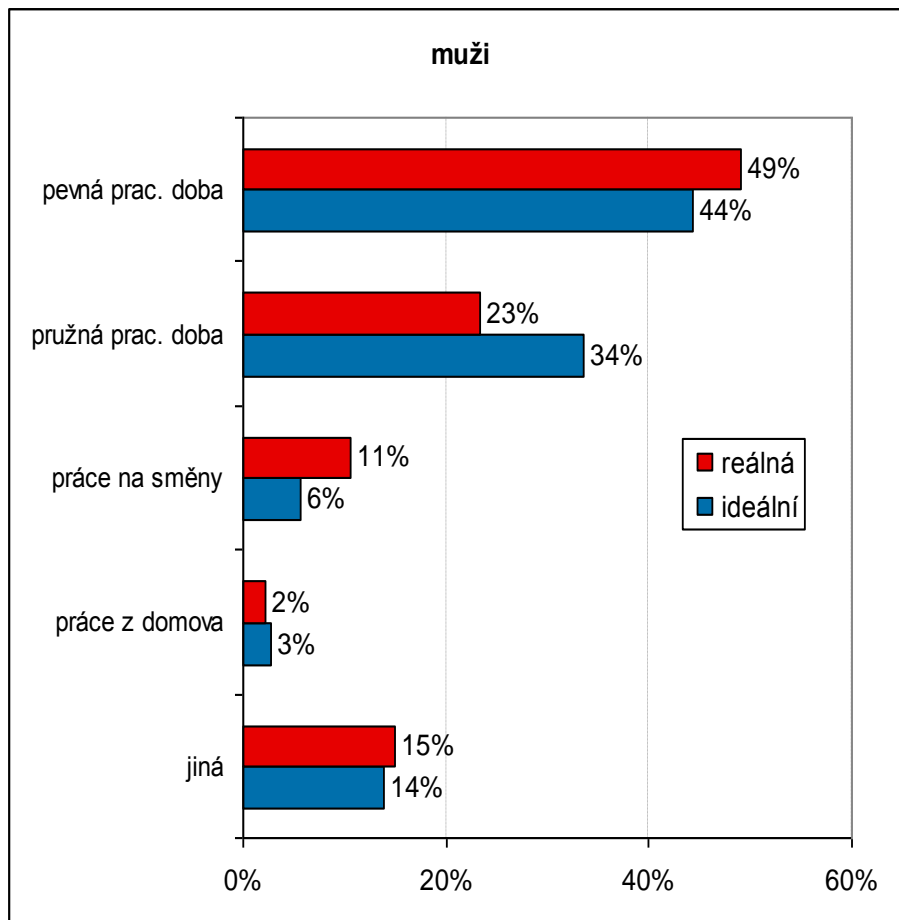
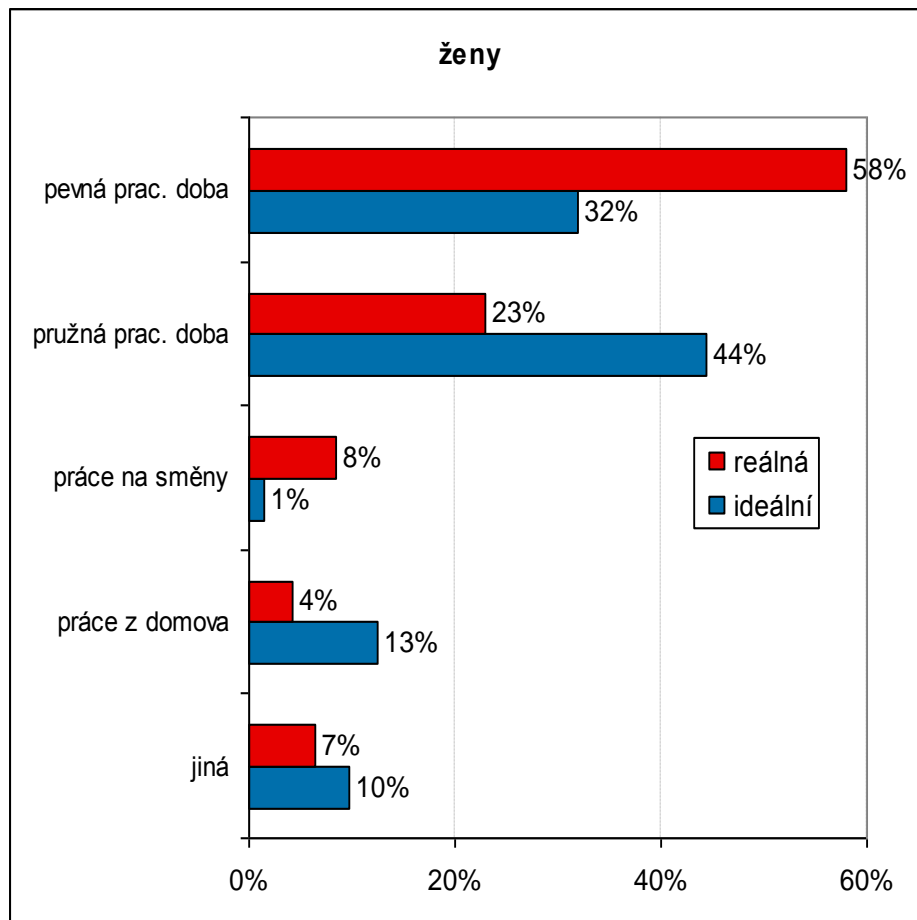
Zdroj: RZV – sonda 2 – mladé rodiny, sonda 3 – rodiny se školními dětmi,
sonda 5 – neúplné rodiny

Graf 3: Reálný a ideální pracovní úvazek (v %)

Zdroj: RZV – sonda 6 - rodiče dětí ve věku do 6ti let

Graf 4: Reálná a ideální pracovní doba (v %)

Zdroj: RZV – sonda 6 - rodiče dětí ve věku do 6ti let

Tab. 2: Způsoby zajištění péče o děti v závislosti na jejich věku – představy vs. realita, matky dětí školního věku (v %)

	6-11 měsíců		1-2 roky		2-3 roky		3-4 roky		více než 4 roky	
	představy	realita	představy	realita	představy	realita	představy	realita	představy	realita
já sama na RD/ v domácnosti	93,1	94,0	87,6	90,7	71,2	79,4	36,2	40,7	17,1	15,3
partner na RD/ v domácnosti	3,9	2,4	3,9	3,2	5,8	3,6	3,5	1,2	0,8	-
oba rodiče střídavě	1,5	0,8	6,2	2,0	9,3	2,8	5,8	2,0	3,5	2,4
prarodiče/ jiní příbuzní	-	1,2	1,2	2,8	5,4	6,0	10,1	8,3	6,6	8,8
vzájemné hlídání s jinými rodiči	1,2	0,4	-	-	1,2	0,8	3,5	1,6	2,7	0,8
najatá osoba/ placené hlídání	-	-	0,8	0,4	1,9	1,2	4,3	1,6	3,1	2,4
jesle/mateřská škola	0,4	1,2	0,4	0,8	5,1	6,0	36,6	44,7	66,3	70,3

Zdroj: RZV – sonda 3 - rodiny se školními dětmi

Tab. 3: Způsoby zajištění péče o děti v závislosti na jejich věku – představy vs. realita, matky samoživitelky (v %)

	6-11 měsíců		1-2 roky		2-3 roky		3-4 roky		více než 4 roky	
	představy	realita	představy	realita	představy	realita	představy	realita	představy	realita
já sama na RD/ v domácnosti	94,4	97,5	90,8	93,9	73,3	79,9	38,0	38,3	12,7	15,9
partner na RD/ v domácnosti	0,2	0,4	1,0	0,2	2,2	1,2	2,6	0,6	1,4	-
oba rodiče střídavě	2,4	0,2	4,8	1,2	11,2	1,7	9,3	2,5	3,6	1,1
prarodiče/ jiní příbuzní	1,8	1,0	1,0	3,1	4,2	8,5	10,9	12,6	7,4	10,4
vzájemné hlídání s jinými rodiči	0,6	0,8	0,6	0,6	2,8	1,9	2,6	4,0	3,0	2,9
najatá osoba/ placené hlídání	0,2	-	1,0	0,6	2,6	1,2	5,2	2,7	4,4	1,8
jesle/mateřská škola	0,4	-	0,8	0,4	3,6	5,6	31,4	39,3	67,4	67,9

Zdroj: RZV – sonda 5 - neúplné rodiny

Shrnutí:

- naprostá většina osob je zastáncem **rovných možností** mužů a žen **věnovat se profesnímu životu** a současně závazku obou partnerů **podílet se na finančním zajištění domácnosti**
- zároveň jsou zatíženi **genderovými stereotypy** přisuzujícími muži roli živitele rodiny a ženě hlavní zodpovědnost v péči o domácnost
- ve většině domácností platí **tradiční rozdělení genderových rolí** a ženy tak jsou vystavovány dvojí zátěži
- vhodným řešením při snaze harmonizovat rodinu a zaměstnání se zdá být zajištění možností **pracovat na zkrácený úvazek a využít flexibilních forem zaměstnání**
- důležitá je rovněž dostatečná nabídka způsobů **zajištění péče o děti předškolního věku**, především v podobě dostupné nabídky míst v mateřských školách

Děkuji za pozornost!

kamila.svobodova@vupsv.cz